

РЕПУБЛИКА СРПСКА
Агенција за осигурање Републике Српске
Бања Лука

REPUBLIKA SRPSKA
Agencija za osiguranje Republike Srpske
Banja Luka

Gundulićeva 33/IV , Banja Luka 78000, tel/faks: +387 51 346-890; 346-900;346-901 e- mail:kabinet.azors@blic.net

IZVJEŠTAJ
o stanju u sektoru osiguranja
Republike Srpske
za period od 01.01.2007. do 30.06.2007.godine

S A D R Ź A J

1. Uvod.....	3
2. Učesnici na tržištu	4
Društva za osiguranje	
Vlasnička struktura	
Ljudski resursi	
2.2. Posrednici u osiguranju	
3. Portfelj osiguranja.....	7
Ostvarena premija	
Struktura premije	
4. Rješavanje odštetnih zahtjeva.....	11
5. Bilansna struktura.....	13
Bilansi stanja	
Bilansi uspjeha	
6. Zaključak.....	19

1. U V O D

Proces preuređenja tržišta osiguranja u Republici Srpskoj, započet u prethodnoj godini je intenzivno nastavljen i u prvom polugodištu 2007.godine. Imajući u vidu zatečeno stanje u oblasti osiguranja u Republici Srpskoj u momentu donošenja novog zakonskog okvira iz ove oblasti, odnosno stanja na početku primjene novog zakonskog okvira od aprila 2006.godine, neminovnost je da proces preuređenja tržišta osiguranja u Republici Srpskoj od tipičnog istočnoevropskog tržišta ka tržištu osiguranja usklađenom sa standardima Evropske unije u ovoj oblasti zahtijeva duži period.

U prvih šest mjeseci 2007.godine je doneseno i objavljeno devet podzakonskih akata, kojima su bliže uređena pojedina zakonska rješenja, a njihovim donošenjem je omogućena skoro potpuna primjena novog zakonodavstva u oblasti osiguranja u Republici Srpskoj.

U prvoj polovini marta 2007. godine je istekao prelazni period, određen Zakon o društvima za osiguranje (Službeni glasnik Republike Srpske broj: 17/05, 1/06 i 64/06), u kome su sva postojeća društva za osiguranje u Republici Srpskoj bila u obavezi uskladiti svoje poslovanje i donijeti opšte akte u skladu sa odredbama ovog zakona, odnosno izvršiti upis usklađivanja sa ovim zakonom u registar kod nadležnog suda.

Saglasno Odluci o dokumentima koji se prilažu uz zahtjev za izdavanje dozvole za rad (Službeni glasnik Republike Srpske broj: 116/06), društva za osiguranje su dostavila potrebnu dokumentaciju Agenciji za osiguranje Republike Srpske, tako da je u navedenom periodu započeo pregled dokumentacije u cilju utvrđivanja ispunjenosti uslova propisanih zakonom i donošenja odgovarajućih rješenja, kojima se društvima izdaje dozvola za rad. Navedena aktivnost nije okončana do 30.06.2007.godine.

U prvom polugodištu 2007.godine je započeo proces uređenja oblasti posredovanja u osiguranju, saglasno odredbama Zakona o posredovanju u osiguranju (Službeni glasnik Republike Srpske broj: 17/05) i odgovarajućim podzakonskim aktima, kojima se bliže uređuje primjena ovog zakona.

Naročit značaj navedenog procesa je u tome što oblast posredovanja u osiguranju, do početka provođenja reformskih procesa u oblasti osiguranja u Republici Srpskoj, nije uopšte bila zakonom regulisana, a po mnogim pokazateljima je u prethodnom periodu bila jedan od osnovnih generatora devijantnih pojava na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj, čije su se krajnje posledice ogledale u usporenijem razvoju tržišta osiguranja u odnosu na druge oblasti finansijskog sektora i dovođenju u podređeni položaj interesa osiguranika i drugih korisnika osiguranja.

2. UČESNICI NA TRŽIŠTU

2.1. Društva za osiguranje

Na tržištu osiguranja Republike Srpske je u prvom polugodištu 2007. godine poslovalo devet društava za osiguranje (u daljem tekstu: društva) i to:

- Bobar osiguranje a.d. Bijeljina
- Brčko-gas osiguranje a.d. Brčko
- Drina osiguranje a.d. Milići
- Grawe osiguranje a.d. Banja Luka
- Jahorina osiguranje a.d. Pale
- Kosig Dunav osiguranje a.d. Banja Luka
- Krajina osiguranje a.d. Banja Luka
- Krajina Kopaonik osiguranje a.d. Istočno Sarajevo
- Nešković osiguranje a.d. Bijeljina

Prema djelatnosti osiguranja, od devet navedenih društava, osam društava se bavilo neživotnim osiguranjem, dok je jedino Grawe osiguranje Banja Luka obavljalo poslove životnog osiguranja.

Iako je Zakonom o društvima za osiguranje omogućeno poslovanje društava iz jednog entiteta na teritoriji drugog entiteta unutar Bosne i Hercegovine, u ovom periodu kod Agencije za osiguranje Republike Srpske nije bilo registrovanih filijala društava za osiguranje čije je sjedište u Federaciji BiH, niti su društva iz Republike Srpske registrovala svoje filijale u Federaciji BiH.

U toku aprila je zaprimljen zahtjev za izdavanje dozvole za rad jednog novog društva za osiguranje (Aura osiguranje a.d. Banja Luka), a postupak ocjene ispunjenosti uslova za rad ovog društva nije okončan do 30.06.2007.godine.

2.1.1. Vlasnička struktura

Prema strukturi vlasništva nad kapitalom, sedam društava je bilo u većinskom vlasništvu domaćih pravnih i/ili fizičkih lica, dok su Grawe osiguranje a.d. Banja Luka i Kosig Dunav osiguranje a.d. Banja Luka bili u većinskom inostranom vlasništvu.

U ovom izvještajnom periodu se u pogledu vlasničke strukture desila značajnija promjena kod Krajina Kopaonik osiguranja, u kome je prema Izvještaju Centralnog registra hartija od vrijednosti-knjizi akcionara na dan 30.06.2007.godine, Zavarovalnica Triglav d.d. Ljubljana, kao strano pravno lice, stekla 40 % vlasništva nad osnovnim kapitalom ovog društva.

Postojanje državnog vlasništva nad kapitalom je prema Izvještaju Centralnog registra hartija od vrijednosti-knjizi akcionara sa stanjem na dan 31.12.2006.godine, iskazano samo u Krajina osiguranju a.d. Banja Luka, u kome je Republika Srpska posjedovala većinsko vlasništvo nad osnovnim (akcijskim) kapitalom u procentu od 70,450011 %.

Na osnovu Zaključka Vlade Republike Srpske broj 04/1-012-1290/07 od 19.07.2007.godine, pod tačkom 2. su zaduženi Ivesticiono-razvojna banka Republike Srpske i Akcijski fond Republike Srpske, da Vladi Republike Srpske dostave Prijedlog rješenja o imenovanju predstavnika državnog kapitala u AD Krajina osiguranje, te da, u što kraćem roku preduzmu sve pravne radnje u cilju obezbjeđenja zakonitog rada osiguravajućeg društva AD Krajina osiguranje i korišćenja vlasničkih prava Republike Srpske.

U ostalim društvima nije evidentiran državni kapital, ali u Jahorina osiguranju Pale postoji značajna državna imovina, koja je u bilansu stanja društva na dan 30.06.2007.godine iskazana kao vanbilansna stavka u vrijednosti od 6.904.737 KM i odnosi se na objekte i opremu, koje ovo društvo koristi, te obračunatu amortizaciju.

2.1.2. Ljudski resursi

Na dan 30.06.2007. godine u osiguravajućim društvima u Republici Srpskoj je bilo ukupno zaposleno 728 lica.

Kvalifikaciona struktura zaposlenih u osiguravajućim društvima, sa uporednim pokazateljima za prvo polugodište 2006. i 2007.godine je predstavljena u narednoj tabeli.

R.br.	KVALIFIKACIJA	Stanje 30.06.2006.	Učešće u %	Stanje 30.06.2007.	Učešće u %	INDEKS 2007/06
1	NS	14	2,01	13	1,79	93
2	KV	37	5,31	41	5,63	111
3	SSS	376	53,95	381	52,34	101
4	VKV	11	1,58	11	1,51	100
5	VŠS	100	14,35	110	15,11	110
6	VSS	153	21,95	165	22,66	108
7	MR	4	0,57	5	0,69	125
8	DR	2	0,29	2	0,27	100
U K U P N O:		697	100,00	728	100,00	104

Izvor: Izvještaji društava

Broj zaposlenih u društvima za osiguranje, prema stanju na dan 30.06. 2007. godine je u odnosu na isti period prethodne godine, povećan za 31 radnika, što je povećanje od 4 %. Nešto više od polovine ukupno zaposlenih u osiguravajućim društvima u prvom polugodištu 2007.godine su činila lica sa srednjom stručnom spremom, a iz naprijed navedene tabele je vidljiva tendencija smanjenja njihovog procentualnog učešća u ukupnom broju zaposlenih u odnosu na stanje iz prethodne godine. U posmatranom periodu je došlo do određenog poboljšanja kvalifikacione strukture u odnosu na stanje iz prethodne godine, koje se ogleda u povećanju broja zaposlenih sa visokom stručnom spremom, te lica sa magistarskim zvanjima i njihovom većem procentualnom učešću u ukupnom broju zaposlenih u sektoru osiguranja i istovremenom smanjenju procentualnog učešća zaposlenih lica nižeg obrazovnog nivoa.

U pogledu ljudskih resursa na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj u 2007.godini, naročitu pažnju zasluhuje stanje aktuarske profesije, s obzirom da ova profesija u Republici Srpskoj u prethodnim godinama nije bila u dovoljnoj mjeri razvijena, pa su društva su za obavljanje aktuarskih poslova uglavnom angažovala aktuale iz Srbije.

U skladu sa Pravilnikom o uslovima za sticanje i povlačenje zvanja ovlašćenog aktuara i Pravilnikom o načinu upisa i vođenju registra ovlašćenih aktuara kod Agencije za osiguranje Republike Srpske (Službeni glasnik RS broj 57/06) do 30.06.2007.godine u Registar ovlašćenih aktuara kod Agencije za osiguranje je upisano 13 lica, od čega su pet lica sa stalnim mjestom boravka u Republici Srpskoj, a osam lica su iz Srbije. Dvanaest lica je upisano u prethodnoj godini, a jedno lice je upisano u prvom polugodištu 2007.godine.

2.2. Posrednici u osiguranju

Prema izvještajima društava za osiguranje (obrazac PO), koje su društva, saglasno Odluci o izvještajima društava za osiguranje, u obavezi dostavljati polugodišnje i godišnje, posrednici u osiguranju su u prvom polugodištu 2007.godine zaključili polisa osiguranja u vrijednosti od 27.581.444,88 KM, što je 55 % ukupno ostvarene premije na tržištu osiguranja Republike Srpske u navedenom periodu.

Kod životnog osiguranja su u navedenom periodu djelatnost posredovanja obavljala tri posrednika (sva tri pravna lica) zaključivši polisa osiguranja u vrijednosti od 2.204.563,16 KM, što predstavlja 98,69 % ukupno ostvarene premije životnog osiguranja u prvom polugodištu 2007.godine.

Kod neživotnog osiguranja je po izvještajima društava evidentirano da je 1.037 posrednika zaključilo polisa osiguranja u vrijednosti od 25.376.881,72 KM, što predstavlja 53 % ukupno ostvarene premije neživotnog osiguranja u prvom polugodištu 2007.godine. Od navedenog broja posrednika u neživotnom osiguranju, 935 su fizička lica, a 102 posrednika su bila pravna lica, kojima posredovanje u osiguranju do sada nije bila isključiva djelatnost. Jedan broj posrednika obavljao je poslove posredovanja u osiguranju za jedno ili više društava istovremeno, pa navedeni broj od 1.037 posrednika ne odgovara stvarnom broju posrednika na tržištu osiguranja Republike Srpske.

Imajući u vidu činjenicu da su posrednici u osiguranju ostvarili preko polovine ukupne premije na tržištu osiguranja Republike Srpske u navedenom periodu, namjera zakonodavca da se zakonom reguliše navedena oblast se pokazala više nego opravdanom. U skladu sa navedenim, prvom polugodištu 2007.godine su započete prve aktivnosti vezane za proces uređenja oblasti posredovanja u osiguranju, odnosno započeta je implementacija Zakona o posredovanju u osiguranju.

Nakon organizovanog seminara prema Programu za polaganje stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja u osiguranju, pripremljenog u saradnji sa „TARMIS,, projektom, Agencija za osiguranje je saglasno odredbama Pravilnika o polaganju stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja u osiguranju (Službeni glasnik Republike Srpske broj: 1/07) organizovala polaganje stručnog ispita za posrednike u osiguranju. Za polaganje stručnog ispita, organizovanog u maju 2007.godine, prijavljeno je ukupno 436 kandidata, od kojih je ispit uspješno položilo 406 kandidata, čime su stekli uslove za registraciju i upis u registar posrednika u osiguranju.

U narednom periodu predstoji registracija posrednika u osiguranju i njihov upis u Registar posrednika u osiguranju kod Agencije za osiguranje Republike Srpske.

3. PORTFELJ OSIGURANJA

3.1. Ostvarena premija

Ukupno ostvarena premija na tržištu osiguranja Republike Srpske za prvih šest mjeseci 2007.godine je iznosila 49.840.678 KM i u odnosu na isti period prethodne godine je veća za 5.525.774 KM, odnosno za 12,5 %.

S obzirom da podaci o ostvarenoj premiji na tržištima osiguranja u okruženju za navedeni period nisu još publikovani, nije moguće izvršiti poređenje ostvarene premije u Republici Srpskoj sa visinom ostvarene premije na tim tržištima u posmatranom periodu. Međutim, za ilustraciju se može navesti podatak za 2006.godinu, u kojoj je ostvarene premija u Republici

Srpskoj iznosila oko 30 % od ukupno ostvarene premije na nivou ukupnog tržišta osiguranja Bosne i Hercegovine, dok je bila znatno niža u odnosu na ostvarenu premiju na tržištima osiguranja država u okruženju.

U narednoj tabeli je dat uporedni pregled ostvarene premije po društvima za prvih šest mjeseci 2006. i 2007.godine kao i procentualno učešće društava u ukupno ostvarenoj premiji na tržištu osiguranja Republike Srpske u navedenim periodima.

P R E G L E D

ostvarene premije po društvima za period I-VI 2006. i 2007. godine

R.br.	NAZIV DRUŠTVA	I-VI 2006.	%	I-VI 2007.	%	INDEKS 2007/06
		OSTVARENA PREMIJA U KM		OSTVARENA PREMIJA U KM		
NEŽIVOTNA OSIGURANJA						
1.	Bobar osiguranje	7.972.839	18	9.883.543	20	123,97
2.	Kosig Dunav osiguranje	8.702.791	20	9.021.833	18	103,67
3.	Jahorina osiguranje	7.859.830	18	7.787.807	16	99,08
4.	Drina osiguranje	4.892.869	11	5.582.692	11	114,10
5.	Nešković osiguranje	4.469.419	10	5.414.733	11	121,15
6.	Krajina Kopaonik osiguranje	2.965.306	7	3.571.528	7	120,44
7.	Krajina osiguranje	3.579.159	8	3.559.471	7	99,45
8.	Brčko gas osiguranje	2.425.894	5	2.785.168	6	114,81
	UKUPNO NEŽIVOTNA	42.868.107		47.606.775		111,05
ŽIVOTNA OSIGURANJA						
9.	Grawe osiguranje	1.446.797	3	2.233.903	4	154,40
	UKUPNO ŽIVOTNA	1.446.797		2.233.903		154,40
	UKUPNA PREMIJA	44.314.904	100	49.840.678	100	112,47

Izvor: Izvještaji društava

U ukupno ostvarenoj premiji za prvih šest mjeseci 2007.godine, neživotno osiguranje je učestvovalo sa 47.606.775 KM ili 95,52 %, dok se na ostvarenu premiju životnog osiguranja odnosilo 2.233.903 KM ili 4,48 %. U odnosu na isti period prethodne godine, ostvarena premija neživotnih osiguranja je porasla za 11 %, a životnih osiguranja za čak 54 %.

Iz navedenog pregleda je evidentno da je sedam društava u prvom polugodištu 2007.godine, u odnosu na isti period prethodne godine, ostvarilo porast premije, dok je kod dva društva zabilježen premijski podbačaj.

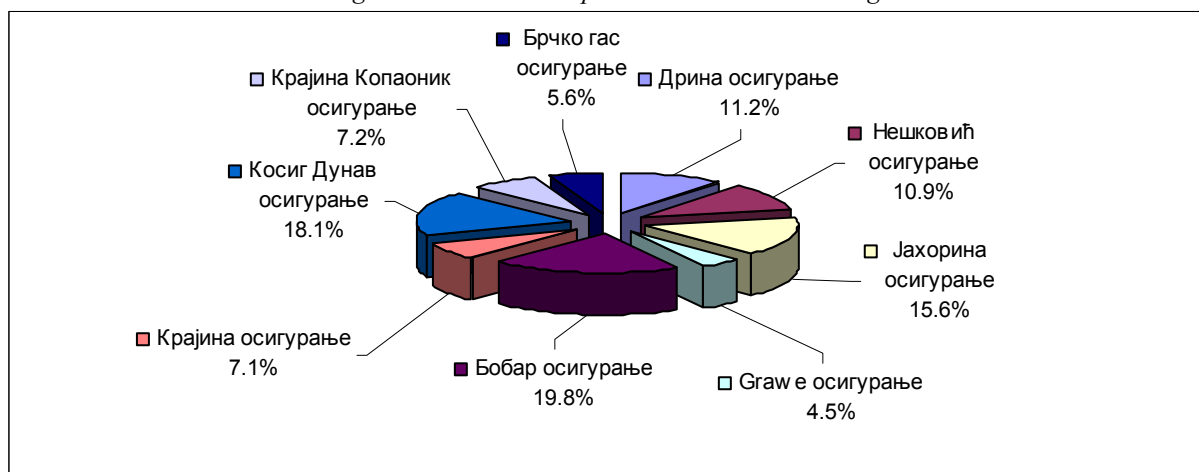
Najveći procentualni rast premije, u odnosu na prethodnu godinu, od 54,4 % je ostvarilo Grawe osiguranje, dok je najveći procentualni porast premije kod društava koja su se bavila neživotnim osiguranjem ostvaren u visini od 23,9 % kod Bobar osiguranja. Pad premije u odnosu na isti period prethodne godine, od blizu jednog procenta, je zabilježen kod Jahorina osiguranja, odnosno pola procenta kod Krajina osiguranja.

Poredak društava na tržištu po visini ostvarene premije je, u odnosu na prethodnu godinu ostao skoro nepromijenjen, izuzev promjene pozicija Bobar osiguranja i Kosig Dunav osiguranja na prvom mjestu, te Krajina Kopaonik osiguranja i Krajina osiguranja na šestom mjestu.

Tržišno učešće društava u prvom polugodištu 2007.godine, mjereno po ostvarenoj premiji, je predstavljeno u narednom grafičkom pregledu.

P R E G L E D

tržišnog učešća društava za period 01.01.-30.06.2007. godine

Preko polovine tržišnog učešća na tržištu osiguranja u 2007.godini, odnosno oko 54 % ukupnog tržišta, odnosilo se na tri najveća društva (Bobar osiguranje, Kosig Dunav osiguranje i Jahorina osiguranje). U odnosu na isti period prethodne godine, tržišno učešće ova tri društva je smanjeno za dva procentna poena. Posmatrano po pojedinačnom tržišnom učešću ova tri društva u odnosu na prethodnu godinu, Bobar osiguranje je povećalo tržišno učešće za 2 %, dok su Kosig Dunav osiguranje i Jahorina osiguranje, u odnosu na prethodnu godinu, izgubili dio tržišnog učešća u visini od po 2 %.

Od ostalih šest društava, kojima je ukupno pripadalo 46 % tržišnog učešća u prvom polugodištu 2007.godine, Nešković osiguranje, Brčko gas osiguranje i Grawe osiguranje su zabilježili povećanje tržišnog učešća za po 1 %, Drina osiguranje i Krajina Kopaonik osiguranje su zadržali identično tržišno učešće kao u istom periodu prethodne godine, a Krajina osiguranje je izgubilo 1 % tržišnog učešća.

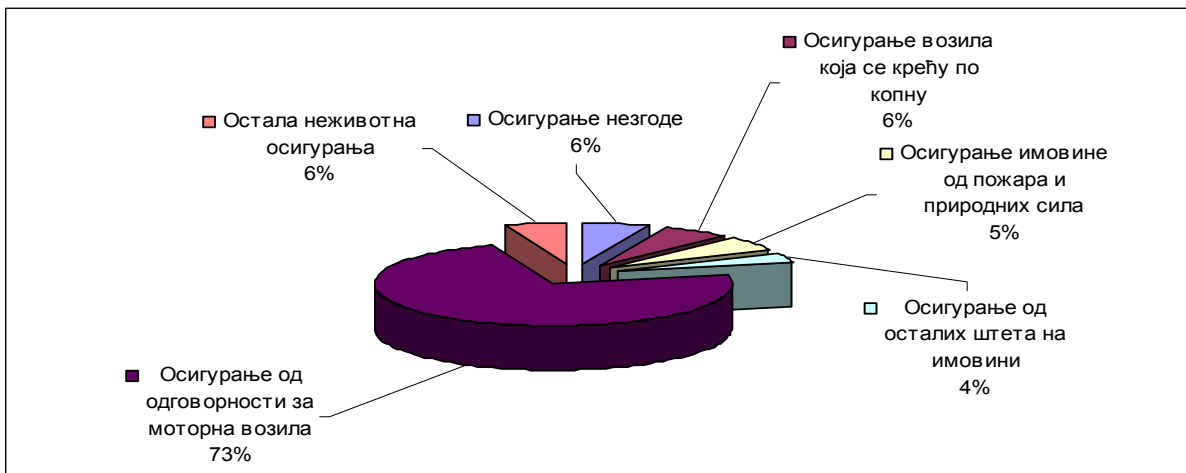
3.2. Struktura premije

U strukturi ostvarene premije za prvih šest mjeseci 2007.godine, neživotna osiguranja su učestvovala sa 95,52 %, dok je životno osiguranje činilo svega 4,48 % ostvarene premije. U odnosu na strukturu ostvarene premije u istom periodu prethodne godine, u 2007. godini je došlo do smanjenja učešća neživotnog osiguranja u ukupno ostvarenoj premiji u korist učešća životnog osiguranja za 1,2 procentnih poena.

U narednom grafičkom prikazu je predstavljena struktura premije kod neživotnih osiguranja, sa procentualnim učešćem pojedinih grupa osiguranja u ostvarenoj premiji, s tim da se kategorija „ostalo“, odnosi na 13 grupa neživotnih osiguranja, koje u ukupnoj premiji pojedinačno učestvuju ispod jednog procenta.

S T R U K T U R A

premije neživotnih osiguranja za period 01.01.2007. do 30.06.2007.godine

Iz navedenog pregleda je evidentno visoko učešće osiguranja od autoodgovornosti za motorna vozila, koje čini 73 % ukupne premije neživotnih osiguranja.

U poređenju sa učešćem ove vrste osiguranja u ostvarenoj premiji na tržištima osiguranja u okruženju u 2006.godini, učešće osiguranja od autoodgovornosti u Republici Srpskoj je bilo izuzetno visoko, jer je ova vrsta neživotnog osiguranja na tržištu FBiH u prethodnoj godini činila oko 50 % ukupno ostvarene premije, a na tržištima osiguranja država u okruženju osiguranje od autoodgovornosti je činilo oko 30 % ukupno ostvarene premije.

Posmatrano pojedinačno po društvima koja su obavljala poslove neživotnog osiguranja, učešće ove grupe osiguranja je niže od prosjeka na tržištu samo kod Jahorina osiguranja i Kosig Dunav osiguranja. Kod ostalih društava učešće ove grupe osiguranja je znatno više od prosjeka na tržištu iz čega proizilazi da je njihova pretežna djelatnost osiguranje od odgovornosti za motorna vozila.

Niska zastupljenost ostalih grupa osiguranja, (kod 13 grupa osiguranja ispod jednog procenta u ukupno ostvarenoj) se može protumačiti ukupnim ekonomskim prilikama u Republici Srpskoj, nedovoljnom nivou kulture osiguranja i povjerenja u osiguranje, ali i samim interesima i sposobnostima društava da razvijaju cjelokupan spektar proizvoda u osiguranju.

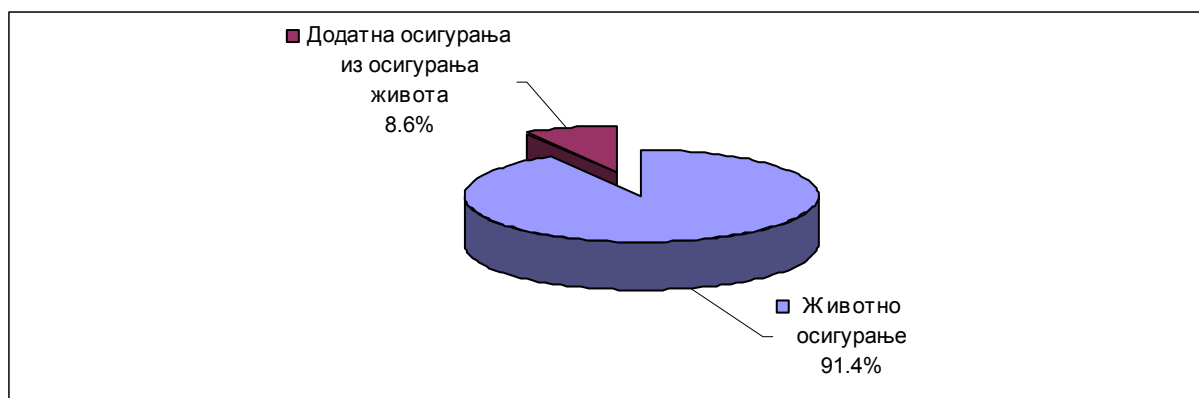
U odnosu na isti period prethodne godine, učešće osiguranja od autoodgovornosti za motorna vozila je u ostvarenoj premiji neživotnih osiguranja niže za oko 3 procenta, pa povećano učešće ostalih grupa osiguranja predstavlja određeno kvalitativno poboljšanje, naravno ako se isti trend nastavi do kraja godine.

Iako je kod životnog osiguranja u prvih šest mjeseci 2007.godine u odnosu na isti period prethodne godine zabilježen porast ostvarene premije za 54 %, učešće ove vrste osiguranja u visini od 4,5 % u ukupnoj premiji je i dalje nisko i prema publikovanim podacima za 2006.godinu, znatno zaostaje za učešćem životnog osiguranja u ukupnoj premiji na tržištima osiguranja u okruženju.

U narednom grafičkom prikazu je predstavljena struktura premije kod životnih osiguranja, sa procentualnim učešćem pojedinih grupa osiguranja u ostvarenoj premiji.

STRUKTURA

premije životnih osiguranja u periodu 01.01.2007. do 30.06.2007.godine

4. RJEŠAVANJE ODŠTETNIH ZAHTJEVA

Prema izvještajima o rješavanju i isplati odštetnih zahtjeva, koje su društva u obavezi dostavljati mjesečno, za prvih šest mjeseci 2007.godine kod društava na tržištu osiguranja Republike Srpske bio je ukupno evidentiran 7541 odštetni zahtjev, od čega je 157 odštetnih zahtjeva kod životnog osiguranja i 7384 odštetna zahtjeva kod neživotnog osiguranja.

4.1. Životno osiguranje

Pored 157 prijavljenih zahtjeva u prvom polugodištu 2007.godine, kod životnog osiguranja su evidentirana i 24 prijavljena neriješena zahtjeva sa danom 31.decembrom prethodne godine, što predstavlja ukupno 181 odštetni zahtjev.

U posmatranom periodu je pozitivno riješeno 149 odštetnih zahtjeva, dok su 2 odštetna zahtjeva odbijena, odnosno riješena negativno.

Saglasno navedenom, stopa efikasnosti u rješavanju odštetnih zahtjeva kod životnog osiguranja, posmatrana kao odnos broja ukupno riješenih (uključujući i odbijene zahtjeve, kao negativno riješene) i broja ukupno evidentiranih odštetnih zahtjeva je iznosila 83 %.

Vrijednost 149 pozitivno riješenih odštetnih zahtjeva je iznosila 334.018,33 KM i svi su isplaćeni, pa je stopa efikasnosti u isplati odštetnih zahtjeva kod životnog osiguranja iznosila 100 %.

4.2. . Neživotno osiguranje

Kod neživotnog osiguranja je pored 7.384 prijavljena odštetna zahtjeva u prvom polugodištu 2007.godine, evidentirano i 3.939 prijavljenih neriješenih odštetnih zahtjeva sa danom 31.decembrom prethodne godine, što predstavlja ukupno 11.323 odštetna zahtjeva.

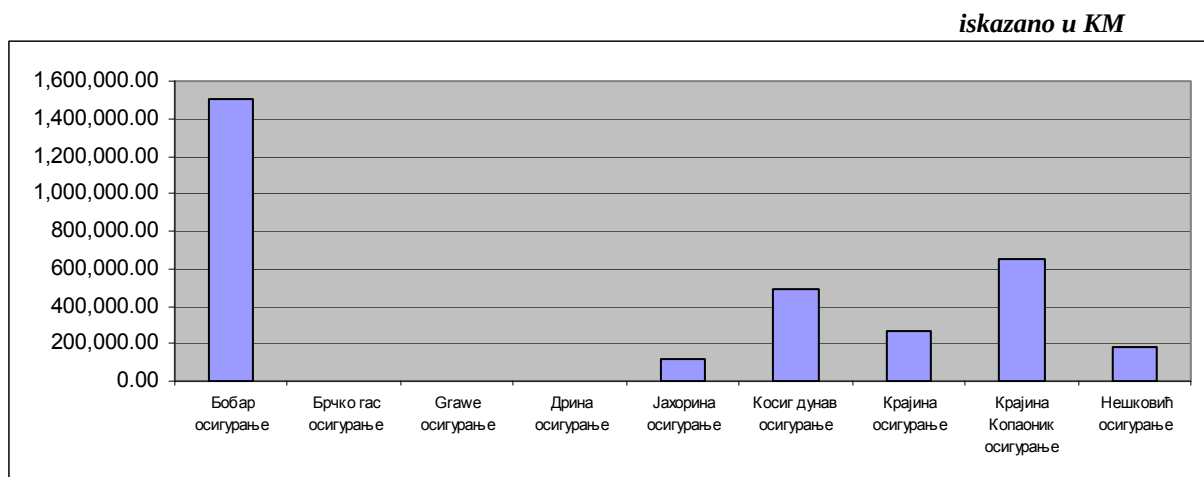
Od navedenog broja je u posmatranom periodu pozitivno riješeno 6.535 odštetnih zahtjeva, dok su 863 odštetna zahtjeva odbijena, odnosno riješena negativno.

Saglasno navedenom, stopa efikasnosti u rješavanju odštetnih zahtjeva kod neživotnog osiguranja, posmatrana kao odnos broja ukupno riješenih (uključujući i odbijene zahtjeve, kao negativno riješene) i broja ukupno evidentiranih odštetnih zahtjeva je iznosila 65 %.

U prvih šest mjeseci 2007.godine, osiguranicima je po 5.791 odštetnom zahtjevu isplaćeno 12.751.568,01 KM, u šta je uključeno i 1.062 neisplaćena odštetna zahtjeva u iznosu od 2.204.244,52 KM, koja su prenesena iz prethodne godine.

Na dan 30.06.2007.godine su prema izvještajima društava iskazana neisplaćena 1.443 odštetna zahtjeva u vrijednosti od 3.214.556,85 KM.

Vrijednost neisplaćenih odštetnih zahtjeva po društvima sa stanjem na dan 30.06.2007.godine je predstavljena u narednom grafičkom prikazu.

U odnosu na stanje iz prethodne godine, kada je na dan 30.06.2006.godine iskazana vrijednost neisplaćenih odštetnih zahtjeva u iznosu od 6.160.063,00 KM, može se konstatovati da je po ovom pitanju u prvih šest mjeseci 2007.godine došlo do osjetnog poboljšanja, mada se stanje ne može u potpunosti ocijeniti zadovoljavajućim.

S obzirom da je postizanje potpune ažurnosti u rješavanju i isplati odštetnih zahtjeva jedan od strateških ciljeva Agencije za osiguranje Republike Srpske, može se očekivati da će u drugoj polovini 2007.godine navedeno stanje u potpunosti biti usklađeno sa zakonskim okvirom, odnosno da će interesi osiguranika i drugih korisnika osiguranja postati prioritet društava za osiguranje.

5. BILANSNA STRUKTURA

Na osnovu dostavljenih finansijskih izvještaja društava sa stanjem na dan 30.06.2007.godine, može se dati kraći prikaz stanja društava za osiguranje u Republici Srpskoj i rezultata njihovog poslovanja, te naglasiti određeni parametri i karakteristične pojave u njihovom poslovanju za prvih šest mjeseci 2007.godine.

5.1. Bilans stanja

U narednoj tabeli je dat uporedni pregled vrijednosti pozicija aktive za sva društva na dan 30. juna 2006. i 2007.godine.

A K T I V A ukupno za sva društva

O P I S		I-VI 2006.	%	I-VI 2007.	%	Indeks 2007/06
A	NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	1.612.599	1,04			
B	STALNA IMOVINA	79.401.972	51,33	89.856.727	54,01	113
	<i>Nematerijalna ulaganja</i>	1.968.083	1,27	3.010.929	1,81	153
	<i>Osnovna sredstva</i>	49.668.417	32,11	53.002.024	31,86	107
	<i>Dugoročni finansijski plasmani</i>	27.765.472	17,95	33.843.774	20,34	122
C	OBRTNA IMOVINA	71.045.772	45,93	68.369.560	41,09	96
	<i>Zalihe</i>	287.993	0,19	214.746	0,13	75
	<i>Kratkoročna potraživanja i plasmani</i>	59.526.594	38,48	58.333.789	35,06	98
	<i>Gotovina i hartije od vrijednosti</i>	11.231.185	7,26	9.821.025	5,90	87

D AKTIVNA VREMEN. RAZGRANIČENJA	2.622.425	1,70	8.152.610	4,90	311
POSLOVNA AKTIVA (A+B+C+D)	154.682.768	100,00	166.378.897	100,00	108
VANBILANSNA AKTIVA	9.074.548		9.648.906		106

Izvor: Bilansi stanja društava

Vrijednost poslovne aktive svih društava na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj sa stanjem na dan 30.06.2007.godine je iznosila 166.378.897 KM i u odnosu na vrijednost poslovne aktive sa stanjem na dan 30.06.2006.godine je uvećana za 8 %.

Vrijednost vanbilansne aktive svih društava na dan 30.06.2007.godine je iznosila 9.648.906 KM, a iskazana je kod Jahorina osiguranja, Krajina osiguranja i Krajina Kopaonik osiguranja. U odnosu na stanje od 30.06.2006. godine, vrijednost vanbilansne aktive je povećana za 6 %, što se uglavnom odnosi na vrijednost obračunate amortizacije na korištenu tuđu imovinu.

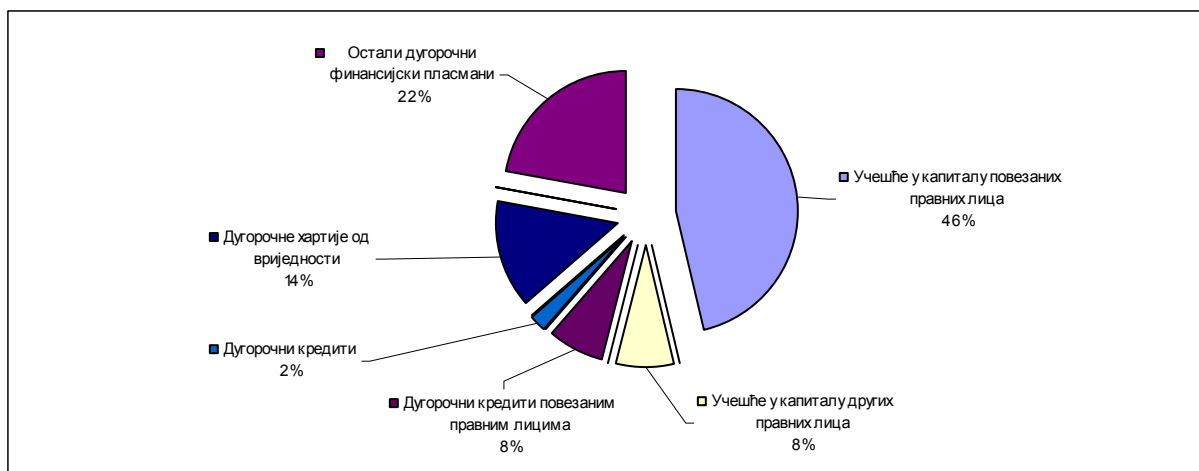
Učešće stalne imovine u strukturi poslovne aktive je iznosilo 54,01 %, obrtna imovina je činila 41,09 % ukupne vrijednosti poslovne aktive, dok se na aktivna vremenska razgraničenja odnosilo 4,90 % vrijednosti poslovne aktive.

Imajući u vidu činjenicu da je na tržištu osiguranja Republike Srpske dominantno neživotno osiguranje, u kome su obaveze za štete po pravilu kratkoročne, struktura aktive u posmatranom periodu je bila nepovoljna, jer se njen značajniji dio odnosio na stalnu imovinu (nekretnine, opremu i dugoročne finansijske plasmane), što predstavlja značajan stepen imobilizacije sredstava društava.

U odnosu na stanje u istom periodu prethodne godine, u prvoj polovini 2007. godine je došlo i do pogoršanja strukture poslovne aktive, koje se ogleda u porastu stalne imovine od 13 % i povećanju njenog učešća u poslovnoj aktivi i istovremenom smanjenju obrtne imovine za 4 % i smanjenju njenog učešća u vrijednosti poslovne aktive.

U okviru stavke *stalna imovina* izražen rast u odnosu na prethodnu godinu su imale sve tri bilansne pozicije. Nematerijalna ulaganja su se odnosila uglavnom na ulaganja sredstava za sticanje prava ekskluziviteta, tj. prava prisustva društava na tehničkim pregledima za motorna vozila, sa ciljem unapređivanja zaključivanja polisa osiguranja od autoodgovornosti. Dakle društva su u odnosu na prethodnu godinu, u 2007. godini povećavala vrijednost ulaganja, koja imaju za cilj dalje povećanje obima poslova osiguranja od autoodgovornosti.

Dugoročni finansijski plasmani, kao jedna od značajnijih pozicija stavke stalne imovine, u smislu očuvanja realne vrijednosti i uvećanja sredstava osiguranja, iskazani su u iznosu od 33.843.774 KM, što je za 22 % više u odnosu na stanje u prethodnoj godini. Struktura dugoročnih finansijskih plasmana je data u narednom grafičkom prikazu.

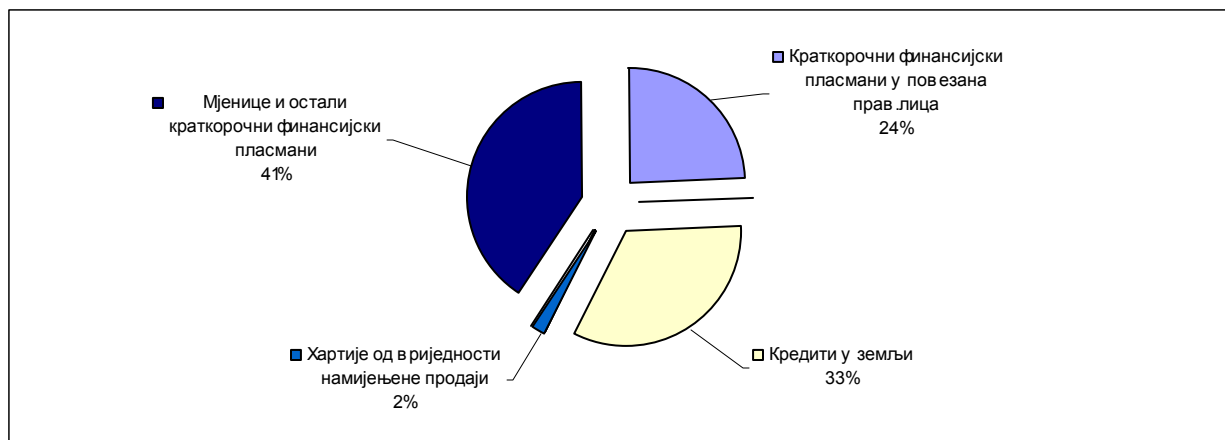

Iz navedenog grafičkog prikaza je evidentno da preko polovine dugoročnih finansijskih plasmana čine učešća u kapitalu povezanih pravnih lica i dugoročni krediti povezanim pravnim licima.

U pogledu učešća u kapitalu povezanih pravnih lica, u najvećoj mjeri posledice nerazvijenog tržišta kapitala, može se konstatovati da plasmanom sredstava u manji broj povezanih pravnih lica, nije ostvarena poželjna disperzija plasmana u smislu obezbjeđenja veće sigurnosti plasiranih sredstava osiguranja.

Plasiranjem sredstava u dugoročne kredite, s obzirom na pretežno učešće neživotnih osiguranja i kratkoročni karakter njihovih šteta, sa dužim rokovima otplate kredita je dodatno smanjena likvidnost društava i njihova sposobnost urednog servisiranja obaveza prema osiguranicima.

Stavka *obrtna imovina* je u odnosu na prethodnu godinu niža za 4 %, a po svim pojedinačnim pozicijama ove stavke je zabilježeno smanjenje u odnosu na prethodnu godinu. Pozicija kratkoročnih potraživanja i plasmana je niža za 2 %, a u okviru ove pozicije, kratkoročni finansijski plasmani su iznosili 28.962.407 KM i po strukturi su predstavljeni u narednom grafičkom prikazu.

Iz navedenog grafičkog prikaza je evidentno da je kod kratkoročnih finansijskih plasmana obezbjeđena nešto povoljnija disperzija plasiranih sredstava, a uočljivo je i da plasmani u povezana pravna lica čine oko četvrtine svih kratkoročnih finansijskih plasmana.

Naročito izraženo smanjenje u odnosu na prethodnu godinu od 13 % je evidentno kod pozicije gotovina i hartije od vrijednosti, što je uglavnom posledica intenzivnije isplate riješenih neisplaćenih odštetnih zahtjeva.

Bilansna stavka *aktivna vremenska razgraničenja* je činila 4,90 % ukupne vrijednosti poslovne aktive iskazane na dan 30.06.2007.godine, a u odnosu na stanje u prethodnoj godini u ovom periodu je zabilježeno trostruko povećanje vrijednosti ove pozicije.

Pravilnikom o visini i načinu ulaganja sredstava društava za osiguranje (Službeni glasnik Republike Srpske broj:116/06), koji se počinje primjenjivati od 01.01.2007.godine, uvedena su pojedina ograničenja kod ulaganja sredstava osiguranja i omogućena kontinuirana kontrola istih, kako bi se osiguralo ulaganje sredstava osiguranja na principima disperzije rizika, likvidnosti i profitabilnosti. Pravilnikom je takođe predviđeno razgraničavanje plasmana

po izvorima sredstava, što će omogućiti odvojeno praćenje ulaganja sredstava tehničkih rezervi, sredstava garantnog fonda i sredstava matematičke rezerve osiguranja života.

U pogledu analize finansijskih izvještaja i adekvatnog praćenja ulaganja, otežavajuću okolnost predstavlja činjenica da novi kontni okvir za osiguravajuća društva i odgovarajuće bilansne šeme nisu doneseni do 30.06.2007.godine, tako da su društva iskazala bilanse stanja i uspjeha po starim šemama, koje su neusaglašene sa važećim pravilnicima.

U narednoj tabeli je dat uporedni pregled vrijednosti pozicija pasive za sva društva sa stanjem na dan 30. juna 2006. i 2007.godine.

P A S I V A
ukupno za sva društva

UKUPNO ZA SVA DRUŠTVA		I-VI 2006.	%	I-VI 2007.	%	Indeks 2007/06
A	KAPITAL (I+II+III+IV+V-VI)	74.709.696	48,30	70.496.735	42,37	94
I	<i>Osnovni kapital</i>	41.759.256	27,00	55.406.256	33,30	133
II	<i>Revalorizacije rezerve</i>	3.266.429	2,11	3.204.191	1,93	98
III	<i>Rezerve iz dobitka</i>	19.833.400	12,82	6.824.288	4,10	34
IV	<i>Fond preventive iz dobitka</i>	552.385	0,36	552.385	0,33	100
V	<i>Neraspoređeni dobitak</i>	12.175.289	7,87	8.584.286	5,16	71
VI	<i>Gubitak do visine kapitala</i>	2.877.063	1,86	4.074.671	2,45	142
B	DUGOROČNA REZERVISANJA	6.032.984	3,90	6.510.015	3,91	108
VII	<i>Matematička rezerva osig. života</i>	3.934.000	2,54	5.504.000	3,31	140
VIII	<i>Rezervisanja za masovne i katastr. štete</i>	1.305.510	0,84	222.143	0,13	17
IX	<i>Rezervisanja za investiciono održavanje</i>	18.474	0,01			0
X	<i>Ostala dugoročna rezervisanja</i>	775.000	0,50	783.872	0,47	101
C	OBAVEZE	18.086.045	11,69	20.348.617	12,23	113
XI	<i>Dugoročne obaveze</i>	1.835.427	1,19	5.510.330	3,31	300
XII	<i>Kratkoročne finansijske obaveze</i>	3.111.434	2,01	2.015.098	1,21	65
XIII	<i>Obaveze za štete, premije i spec. ob.</i>	7.196.895	4,65	4.271.020	2,57	59
XIV	<i>Druge obaveze iz poslovanja</i>	5.080.706	3,28	4.769.476	2,87	94
XV	<i>Druge kratkoročne obaveze</i>	861.583	0,56	3.782.693	2,27	439
D	PASIVNA VREM. RAZGRANIČENJA	55.854.043	36,11	69.023.530	41,49	124
I	<i>Prenosna premija</i>	33.684.249	21,78	44.508.487	26,75	132
II	<i>Rezervisane štete</i>	19.398.466	12,54	22.216.310	13,35	115
III	<i>Ostala PVR</i>	2.771.328	1,79	2.298.733	1,38	83
E	POSLOVNA PASIVA	154.682.768	100,00	166.378.897	100,00	108
F	VANBILANSNA PASIVA	9.074.058		9.648.906		106

Izvor: Bilansi stanja društava

Vrijednost poslovne pasive svih društava na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj na dan 30.06.2007.godine je iznosila 166.378.897 KM i u odnosu na vrijednost poslovne pasive iskazanu na dan 30.06.2006.godine je uvećana za 8 %.

Vrijednost vanbilansne pasive svih društava na dan 30.06.2007.godine je iznosila 9.648.906 KM i u odnosu na vrijednost vanbilansne pasive iskazanu na dan 30.06.2006.godine je uvećana za 6 %.

U strukturi poslovne pasive društava kapital je činio 42,37 %, dugoročna rezervisanja 3,91 %, obaveze 12,23 %, dok se na pasivna vremenska razgraničenja, u kojima su sadržane prenosne premije i rezervisane štete, odnosilo 41,49 % vrijednosti poslovne pasive.

Bilansna stavka *kapital* je u odnosu na stanje iz prethodne godine niža za 6 %, što je prouzrokovano značajnijim smanjenjem vrijednosti na pozicijama Rezerve iz dobitka i Neraspoređeni dobitak, te povećanjem vrijednosti na poziciji Gubitak do visine kapitala.

U poređenju sa strukturom pasive u prethodnoj godini, uočava se znatno povećanje na poziciji osnovnog kapitala, koji u odnosu na prethodnu godinu bilježi rast od 33 %, što je posledica usklađivanja vrijednosti kapitala društava sa odredbama člana 49. Zakona o društvima za osiguranje, pošto pojedina društva u pogledu propisane potrebne visine osnovnog kapitala za obavljanje postojećih vrsta osiguranja nisu zadovoljavala zakonski minimum.

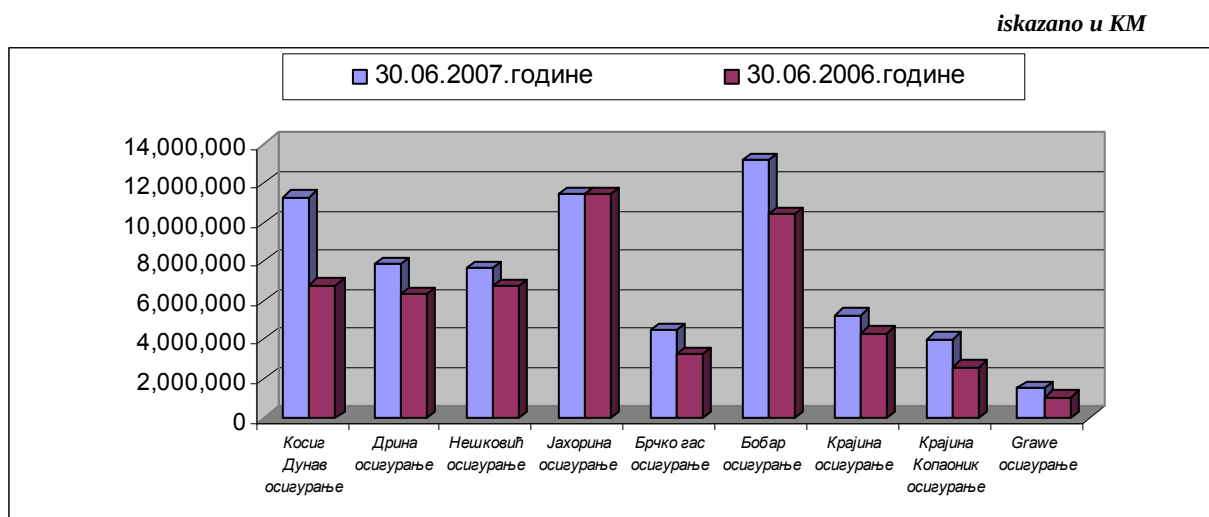
Bilansna stavka *dugoročna rezervisanja*, je u odnosu na prethodnu godinu u 2007.godini uvećana za 8 %, prije svega zbog rasta vrijednosti na poziciji Matematička rezerva osiguranja života kod Grawe osiguranja, koja je veća za 40 % u odnosu na stanje u prethodnoj godini.

Bilansna stavka *obaveze* je uvećana za 13 % u odnosu na stanje u prethodnoj godini, prije svega zbog trostrukog povećanja na poziciji Dugoročne obaveze, odnosno četverostrukog povećanja na poziciji Druge kratkoročne obaveze. Od pojedinačnih pozicija najveće umanjjenje od 41 % je zabilježeno na poziciji Obaveze za štete, premije i specifične obaveze, što je posledica intenzivnije isplate akumuliranih obaveza po osnovu odštetnih zahtjeva.

Stavka *pasivna vremenska razgraničenja* obuhvata pozicije tehničkih rezervi i ostalih pasivnih vremenskih razgraničenja i u odnosu na prethodnu godinu je povećana za 24 %. Prema Zakonu o društvima za osiguranje, formiranje tehničkih rezervi je obavezno za sve ugovore o osiguranju, a Pravilnikom o tehničkim rezervama (Službeni glasnik Republike Srpske broj 116/06), je propisano formiranje šest vrsta tehničkih rezervi (*rezerve za prenosne premije; rezerve za štete; rezerve za bonuse i popuste; rezerve za kolebanje šteta; druge tehničke rezerve i matematička rezerva*).

Prenosna premija sa stanjem na dan 30.06.2007.godine je iznosila 44.508.487 KM i u odnosu na prethodnu godinu je povećana za 32 %. Rezervisane štete su iznosile 22.216.310 KM, a u odnosu na prethodnu godinu su povećane za 15 %.

Stanje vrijednosti tehničkih rezervi iskazanih na dan 30. juna 2006. i 2007.godine po društvima je predstavljeno u narednom grafičkom prikazu.

5.2. Bilans uspjeha

U narednoj tabeli je dat uporedni pregled stavki bilansa uspjeha za sva društva sa stanjem na dan 30. juna 2006. i 2007.godine.

BILANS USPJEHA			<i>iskazano u KM</i>
<i>ukupno za sva društva</i>			
O P I S	I-VI 2006.	I-VI 2007.	Indeks 2007/06
A POSLOVNI PRIHODI I RASHODI			
<i>Poslovni (funkcionalni) prihodi</i>	50.486.449	51.175.939	101
<i>Poslovni (funkcionalni) rashodi</i>	19.208.821	24.037.981	125
<i>Bruto poslovni rezultat -dobitak</i>	31.277.628	27.137.958	87
<i>Ostali prihodi</i>	857.459	895.612	104
<i>Drugi poslovni rashodi-troškovi</i>	18.455.511	19.742.551	107
<i>Ostali rashodi</i>	5.532.539	3.383.966	61
<i>Poslovni dobitak</i>	8.245.154	4.988.126	60
<i>Poslovni gubitak</i>	98.117	81.073	83
B FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI			
<i>Finansijski prihodi</i>	1.266.983	1.259.885	99
<i>Finansijski rashodi</i>	519.995	491.413	95
<i>Dobitak iz finansiranja</i>	821.213	838.234	
<i>Gubitak iz finansiranja</i>	84.225	69.762	83
C REZULTAT REDOVNE AKTIVNOSTI			
<i>Dobitak redovne aktivnosti</i>	8.904.677	5.675.525	64
<i>Gubitak redovne aktivnosti</i>	10.652		
D VANREDNI DOGAĐAJI			
<i>Prihodi na osnovu vanrednih događaja</i>	51.310	4.056	8
<i>Rashodi na osnovu vanrednih događaja</i>	1.588.565	93.642	6
E REVALORIZACIONI PRIHODI I RASHODI			
F BRUTO REZULTAT			
<i>Bruto dobitak</i>	7.367.422	5.577.168	76
<i>Bruto gubitak</i>	10.652		
G DOBITAK I GUBITAK			
<i>Dobitak</i>	7.356.770	5.577.168	76
<i>Gubitak</i>			
H POREZI IZ DOBITKA	178.773	336.604	188
I NETO REZULTAT			
<i>Neto dobitak</i>	7.177.997	5.240.564	73
<i>Neto gubitak</i>			
UKUPNI PRIHODI	52.662.201	53.335.492	101
UKUPNI RASHODI	45.305.431	47.758.324	105

Izvor: Bilansi uspjeha društava

Ukupni prihodi društava za prvih šest mjeseci 2007.godine su iznosili 53.335.492 KM, pa su društva u navedenom periodu uz ukupne rashode od 47.758.324 KM, kao rezultat poslovanja iskazala dobitak od 5.577.168 KM, odnosno neto dobitak u iznosu od 5.240.564 KM.

U odnosu na isti period prethodne godine, ostvareni ukupni prihodi društava za prvih šest mjeseci 2007.godine su bili veći za 1 %, dok je rast ukupnih rashoda iznosio 5 %.

U strukturi ukupnih prihoda su poslovni (funkcionalni) prihodi učestvovali sa 95,95 %, finansijski prihodi sa 2,36 % dok je učešće ostalih prihoda iznosilo 1,68 %. U odnosu na isti period prethodne godine, u ovom izvještajnom periodu je zabilježen rast poslovnih prihoda od 1 %, te ostalih prihoda za 4%.

U strukturi ukupnih rashoda su poslovni (funkcionalni) rashodi učestvovali sa 50,33 %, drugi poslovni rashodi-troškovi sa 41,34 %, ostali rashodi sa 7,09 %, dok je učešće finansijskih rashoda i rashoda po osnovu vanrednih događaja bilo 1,23 %. U odnosu na isti period prethodne godine, u ovom izvještajnom periodu je zabilježen rast poslovnih rashoda od 25 %, te drugih poslovnih rashoda-troškova za 7 %.

Iskazani neto dobitak je u odnosu na isti period prethodne godine niži za 27 %. Posmatrano pojedinačno po društvima, sva društva su, kao rezultat poslovanja iskazala dobitak, a zanimljiva je visina iskazane neto dobiti po društvima koja su obavljala poslove neživotnog osiguranja. Bobar osiguranje, Kosig Dunav osiguranje i Jahorina osiguranje koji su imali preko polovine tržišnog učešća, u ukupno iskazanoj dobiti za prvih šest mjeseci 2007.godine su učestvovali sa svega 8 %, dok su Nešković osiguranje, Drina osiguranje i Brčko gas osiguranje učestvovali sa 84 % u ukupno iskazanoj neto dobiti društava u navedenom periodu.

6. ZAKLJUČAK

Implementacija novog zakonskog okvira za tržište osiguranja u Republici Srpskoj je ušla u drugu kalendarsku godinu. Kako je prethodna godina bila uglavnom karakteristična po donošenju podzakonskih akata, neophodnih za potpunu primjenu novog zakonskog okvira iz ove oblasti, prvih šest mjeseci 2007.godine predstavljaju period u kome su se stekli uslovi za punu primjenu zakona.

U prvoj polovini marta 2007.godine je istekao zakonski rok u kome su postojeća društva za osiguranje bila u obavezi uskladiti svoje poslovanje sa Zakonom o društvima za osiguranje, pa je u navedenom periodu započeo pregled dostavljene dokumentacije u cilju ocjene ispunjenosti uslova za izdavanje dozvole za rad. Zbog obimne dokumentacije, aktivnosti na pregledu i ocjeni ispunjenosti uslova za izdavanje dozvole za rad nisu okončane do 30.06.2007.godine. Detaljnim pregledom dostavljenih akata poslovne politike, pravnih akata i finansijskih izvještaja je u značajnoj mjeri ostvarena i nadzorna funkcija Agencije za osiguranje.

U ovom izvještajnom periodu je na tržištu osiguranja poslovalo devet društava, kao i u prethodnoj godini, a primljen je zahtjev za izdavanje dozvole za rad jednog novog društva.

U pogledu djelatnosti osiguranja nije bilo promjena u odnosu na prethodnu godinu, tako da se osam društava bavilo neživotnim osiguranjem, a samo jedno društvo je obavljalo djelatnost životnog osiguranja. Vlasnička struktura u društvima za osiguranje, u odnosu na stanje od 31.12.2006.godine, nije bitnije izmjenjena izuzev promjena u Krajina Kopaonik osiguranju, u kome je jedno strano lice steklo udio od 40 % vrijednosti osnovnog kapitala.

Postignuti rezultati na tržištu osiguranja, posmatrani kroz obim ostvarene premije i strukturu premije, predstavljaju poboljšanje u odnosu na isti period prethodne godine. Međutim, ostvareni rezultati poslovanja društava su lošiji u odnosu na prvo polugodište prethodne godine, prije svega zbog intenzivnijeg rasta rashoda u odnosu na ostvarene prihode. Stanje u pogledu rješavanja i isplate odštetnih zahtjeva, posmatrano kao odnos vrijednosti neisplaćenih šteta na dan 30.06.2006.godine i 30.06.2007.godine, je značajno popravljeno, mada kod pojedinih društava još nije na zadovoljavajućem nivou.

U ovom izvještajnom periodu su započete aktivnosti na uređenju oblasti posredovanja u osiguranju, koja nesumnjivo predstavlja vrlo značajan segment tržišta osiguranja. Nakon organizovanja polaganja stručnog ispita za posrednike u osiguranju, u narednom periodu slijedi registracija posrednika u osiguranju i njihov upis u Registar posrednika u osiguranju kod Agencije za osiguranje Republike Srpske.